

Семантичні модифікації у франкомовній Інтернет-комунікації

Г. А. Бруско

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, Україна
Corresponding author. E-mail: anna.brusco@mail.ru

Paper received 24.03.17; Accepted for publication 01.04.17.

Анотація. У статті окреслені основні погляди на семантичні процеси звуження і розширення значення у франкомовній Інтернет-комунікації. Надається визначення поняття високої технології. Наведено приклади англомовних запозичень у франкомовних електронних журналах у сфері інноваційних технологій. З'ясовано тенденції входження англомовних запозичень до тезаурусу французької мови.

Ключові слова: Інтернет-комунікація, звуження значення, розширення значення, англомовне запозичення, інноваційні технології.

Вступ. Інформаційна транзакція є універсальним процесом, що реалізується через Інтернет-комунікацію, новітні мас-медіа і сучасні форми диджиталізації контенту. Відповідно, стрімкий розвиток хай-теку інтенсифікує технологічну і культурну інтеграцію IT-покоління, а засоби масової інформації зазнають рішучих змін через сучасні цифрові технології. Серед широкого ряду аспектів дослідження запозичених слів майже не розкритими залишаються питання їхнього засвоєння лексико-семантичною системою французької мови. Семантичний аспект вивчення запозичених слів є одним із найважливіших у лексикології, який фокусується на еволюції смислів слів, а не на їх формі. Коли якась лексема потрапляє в інший контекст, у незвичне оточення, в її семантичній структурі поступово розвивається певний вторинний, додатковий відтінок, що згодом може викристалізуватися в окреме значення [9, с. 332].

Короткий огляд публікацій за темою. Дослідженням Інтернет-комунікації і семантичних модифікацій займалися чимало вітчизняних і закордонних науковців, серед них можемо виокремити імена таких відомих вчених, як: Н.Р. Ємчура [2], О.В. Косович [5] Д. Крістала [11], Р. Маккен [13], Р. Мец [15] та інші.

Метою статті є визначення семантичних особливостей у франкомовній Інтернет-комунікації. Провідними для реалізації поставлених завдань є **методи** лінгвістичного опису семантичних модифікацій, метод компонентного аналізу, а також етимологічного аналізу. Зазначимо, що лексико-семантичні зміни відбуваються у публіцистиці з високою частотністю. **Матеріалом** дослідження послуговували лексичні одиниці, отримані шляхом суцільної вибірки з популярних франкомовних журналів про новітні технології: *01Net, L'actu Techno, N'Tic, Futura Science, Digital MIF, Planète Robots, LesNumériques, ZDNet, Quebec-Science, Actinnovation, Press citron, lintern@te high tech, DroitetTechnologies*.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зауважимо, що інтенсифікація процесів інтернаціоналізації новітніх технологій та виведення їх на міжнародний рівень зумовили появу низки періодики, онлайн-журналів, Інтернет-сторінок та платформ. Тож через реалізацію стратегій їх міжнародного застосування спостерігається стрімка тенденція до віртуалізації інноваційних структур і, відповідно, до появи терміносистем для номінації нових реалій у сучасній франкомовній Інтернет-комунікації.

Форми подання новин трансформуються в мультимедійні медіаплатформи, переходячи від друкованої періодики до дигітальної, з можливістю інтерактивного спілкування через коментарі чи блоги, а також стрімінг опції, тобто безпосередній онлайн перегляд презентацій і лекцій, які є популярним серед сайтів найпрогресивніших технологій. Як відомо, сфера високих технологій в останні роки супроводжувалася

неймовірно інтенсивним постачанням семантичних і лексичних новотворів у французьку мову у зв'язку із комп'ютеризацією суспільства і, безумовно, мережевою революцією.

Такі інформаційні ресурси мають вплив на динамічні процеси французької мови. Зміни в словниковому складі не відбуваються ізольовано від модифікацій на семантичному рівні, які виявляються в трансформації семантичної структури однозначних або багатозначних слів. Унаслідок цих процесів слова розширюють або звужують свій семантичний обсяг і таким чином формуються нові значення відомих лексем [2, с. 114]. Семантична структура англомовних запозичень у франкомовних електронних текстах має певний алгоритм. Спочатку, через те, що французька мова запозичує лексичні одиниці тільки в конкретному значенні, спостерігаємо звуження значення англомовних полісемантів. Такі одиниці сприймаються носіями мови як позначення денотатів без внутрішньої форми і без асоціативних зв'язків, тому вони не можуть бути співвіднесені і ототоженні у мові-джерелі. Подальший розвиток англомовних одиниць відбувається через семантичні переосмислення, які у франкомовних текстах ускладнюють семантичну структуру запозичень і у процесі розвитку цих мовних одиниць з'являються вторинні значення, відсутні у мові-етимоні.

Утворення семантичних варіантів може трактуватися як феномен словотвору. "В результаті семантичної деривації формуються нові за змістом лексеми, що використовуються для номінації інноваційних явищ дійсності, суть семантичних трансформацій полягає в перебудові твірного слова без зміни морфемного складу" [3, с. 303]. Значення запозичень семантично пов'язані через семантичні асоціації. Кожне значення реалізується у контексті через зміну валентності та лінійного оточення запозичень.

Зазначимо, що майже кожна стаття, представлена на досліджуваних сайтах, з'являється англійською мовою на сайті розробника і, лише потім, вона обробляється, адаптується і публікується французькою мовою. Підкреслюється, що у сучасній лінгвістиці немає єдиної класифікації семантичних змін, яка б задовільнила усіх мовознавців. Однак лінгвісти виокремлюють такі модифікації як: звуження, розширення значення слів, модифікацію значення слів через субституцію, термінологізацію та детермінологізацію [2, 4, 7].

Звуження значення або спеціалізація це неприродні зміни, коли загальні лексеми без спеціалізованих смислів запозичуються у вузькоспеціалізовані поля, де вони отримують високоспеціалізоване значення в межах певної області. Так, *compute, computer* мають спеціалізоване значення, посилаючись на комп'ютерні технології [19, с. 149].

Незважаючи на те, що семантичні універсали розкладаються як продукт звуження обсягу змісту опінії,

ми виокремлюємо ще й процес збагачення смислів понять. Вважаємо, що термінологізацію не можна вважати виключно процесом спеціалізації значень, так як на рівні зі спеціалізованим функціонує і загальне, стилістично нейтральне значення. Відмічаємо непоодинокі випадки спеціалізації значення через розширення і, відповідно, збагачення тезаурусу французької мови [6].

Відповідно, розширення (генералізація) здійснюється за рахунок розширення сфери застосування слова, тобто збільшення числа контекстів [1, с. 128]. За результатами спостереження, генералізація семантики лексем буває двох видів: розширення змістового обсягу того самого значення, тобто додаванням певних інноваційних сем; долучення до відомого або відомих значень якогось слова зовсім нового окремого значення [9, с. 342]. Так, ми констатуємо наявність розширеної семантики у лексемі *geek* (п.м.). У мовіджерелі ця лексична одиниця трактується як "асоціальна людина, яка жадливо вдягається і є нудною; людина, яка дуже зацікавлена і знає багато про комп'ютери" [16]. Однак, у французькій мові семантика слова дещо змінюється. Наприклад: *Vous êtes geek et souhaitez échanger vos objets de collection entre geeks? En effet, Geek-occaz.fr est un site proposant gratuitement un service de petites annonces d'objets de collection : DVD, jeux et jouets, mangas, jeux de rôles, musique, high tech, jeux vidéos, téléphonie, gps, mp3, informatique, livres, tv, home cinéma, vidéo* (Comment Ça Marche 29/09/2010). Відтак, ілюстративний матеріал показує, що у мові-реципієнті інноваційна лексема зазнала розширення семантики і почала означати "зацікавлену людину в будь-яких технологічних новинках, науковій фантастиці і відео-іграх" [17].

Ми дотримуємося думки про те, що іноді розширення значення йде шляхом метафоричного переносу, відбувається заміна диференціальних сем вихідного загальнолітературного значення на диференціальні семи нового значення за наявності однієї загальної семи, що служить підставою для перенесення [9, с. 186]. Під метафоричним переносом розуміємо семантичний процес, коли форма лексичної одиниці переносить своє значення з одного об'єкта на інший об'єкт номінації, базуючись на подібності у свідомості мовця.

Зважаючи на розвиток високих технологій з'явилася необхідність чіткого визначення цього поняття. Сучасні франкомовні журнали про новітні технології оперують різними поняттями *висока технологія*, *інновація*, *інноваційна/високотехнологічна продукція*, *хай-тек* або *нов-хав* [19]. Під *високою технологією* розуміють систематизовані передові знання, що використовуються для випуску продукції чи створення технологічного процесу, які є принципово новими (тими, що не мають аналогів) або новими в певній сфері світових знань, застосування яких дозволить зайняти монополічне положення або поліпшити конкурентні позиції на міжнародному ринку тих компаній, які їх реалізують чи застосовують. [8, с. 15]. Інновація ж часто визначається як процес перетво-

рення нової ідеї або винаходу в соціально значимую продукцію, що володіє принципово новими техніко-економічними показниками [88]. Зазначимо, що під інновацією ми розуміємо нове слово на позначення будь-якої одиниці чи концепту у сфері високих технологій, що не має аналогу.

Дослідженням поняття високих технологій займався Р. Маккен, Р. Мец, О. Саліхова [8; 13; 15]. *High tech* апокопа від *high technology* фр. *haute technologie*. Походить від грецького *tekhologia* *tekhno-* (*techno-*) (уміння) + *-logia* (слово, думка) тобто "мистецтво, майстерність, вміння, сукупність методів та інструментів у мистецтві, професії і техніці". *High* від англ. дієслова *Heh* (староанглійський діалект), що увійшло у французьку мову зі значенням "височезний, високий, великий". Французьке слово *haut(e)* походить від *haltus* (народна латина або *altus* класична латина), а також німецької *hauha*. У 1620 році використовувється у значенні "бути у ейфорії або піднесеному настрої від алкоголю", згодом "наркотиків". Трохи пізніше це слово починають тлумачити як "гордий, пихатий, зарозумілий". У 1610 році *haut, grand + technology* перекладають як "роздуми про мистецтво", а з 1859 року лексема *technologie* у французькій означає: "наука про технічні, промислові чи виробничі уміння" [19]. Однак, з приходом англіцизмів лексема набуває іншого значення. Вважається, що термін *high-technology*, описуючи технологічний прогрес (у вигляді атомної енергії), вперше застосував Р. Мец у статті для *New York Times* [15]. Згодом починають вживати і скорочену форму *high-tech*. До 1970-х років спостерігаємо, що застосування цього поняття було слабким і не частотним. Однак, останні десятиліття дозволяють відмітити низку галузей, продукти яких описують як хай-тек тобто як передові технології, які вважаються найбільш інноваційними в певний відрізок часу [19]. Галузі, які зазвичай трактуються як високотехнологічні: робототехніка, інформаційні технології, нанотехнології, авіакосмічна і біотехнологічна галузь. Ці сфери підтримують постійні обміни з військово-промисловими комплексами, які мають спроможність фінансування передових досліджень в обмін на розробку систем озброєння.

Висновки. Серед диференційних рис франкомовних електронних журналів про новітні технології виокремлюємо мобільність новоутворень внаслідок семантичних модифікацій, як-от: спеціалізації їх значень, розширення значень, побудову віртуальності через швидке поновлення семантичних одиниць і відкритість структур лексем, а також маркованість новоутворень через втрату або набуття різних тлумачень. Франкомовні електронні журнали у сфері інноваційних технологій перші фіксують англломовні запозичення і часто журналісти зловживають англіцизмами для більшої експресивності викладу матеріалу. Відзначимо, що контент таких сайтів характеризується відсутністю чітких і жорстких вимог щодо вживання іноземних слів. Так, спостерігаємо вживання англломовних запозичень у зв'язку із відсутністю аналогів у мові-одержувачі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дзюбіна О. І. Скорочення як спосіб утворення неологізмів в сучасній англійській мові (на матеріалі англломовних Інтернет-видань та форумів в молодіжних соціальних мережах) / О. І. Дзюбіна // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. — 2014. — Вип. 3. — С. 309—312.
2. Сьчура Н. Р. Метафоризація та метонімізація як способи творення чеських суспільно—політичних неологізмів [Електронний ресурс] / Н. Р. Сьчура // Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Мовознавство. — 2013. — Вип. 19 (2). — Т. 21. — С. 59—65.
3. Снікєєва С. М. Системність і розвиток словотвору сучасної англійської мови : [монографія] / Санія Маратівна Снікєєва. — Запоріжжя, 2006. — 303 с.
4. Клименко О. Л. Функціонально-семантична трансорієнтація лексем у сучасній англійській мові / О. Л. Клименко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. — 2015. — № 18. — С. 54—58.

5. Косович О. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної французької мови (на матеріалі онлайн-видань) : дис. ... доктора філол. наук : 10.02.05 / Косович Ольга Василівна. — К., 2015. — 529 с.
6. Котвицька В. О. До питання про класифікацію типів семантичної адаптації англіцизмів у німецькій мові / В. О. Котвицька // Актуальні питання гуманітарних наук : [міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчен. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка]. — 2015. — № 14. — С. 139—144.
7. Кромбет О. В. Фонографічна і семантична адаптації лексичних запозичень у французькій мові доби Відродження (на матеріалі новел XVI століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.05 "Романські мови" / О. В. Кромбет. — К., 2011. — 20 с.
8. Саліхова О. Б. Високі технології: проблеми їх інтерпретації, класифікації та квантифікації в Україні / О. Б. Саліхова // Проблеми науки. — 2006. — № 12. — С. 18—24.
9. Стрига Є. В. Комп'ютерний сленг у сучасній англійській мові: походження та функціонування / Є. В. Стрига // Записки з романо-германської філології. — 2014. — № 1 (32). — С. 186—191.
10. Crystal D. Language Development Via The Internet [Electronic Resource] / Devid Crystal // University Of Wales. — Bangor, 2005. — Access : <https://www.sciencedaily.com/releases/2005/02/050223145155.htm>.
11. Kurtz J. Dictionnaire Etymologique des Anglicismes et des Americanismes / Jean-Paul Kurtz. — P. : Books on Demand, 2013. — 510 p.
12. McKenna R. The Regis Touch: Million—Dollar Advice from America's Top Marketing Consultant / Reginald McKenna. — 1985. — 144 p.
13. Mell P. The NIST Definition of Cloud. Computing. Recommendations of the National Institute of Standards and Technology [Electronic Resource] / Peter Mell. — 2011. — Access : <https://www.nist.gov/node/568586>.
14. Metz R. Atomic Power for Europe [Electronic Resource] / Robert Metz // The New York Times. — 1957. — Access: <http://frn—kemtipp.ru/files/archive/3/4.pdf>.
15. Oxford advanced Learner's Dictionary of Current English. — Oxford: Oxford University Press, 2000. — 1539 p.
16. Rey A. Le Grand Robert de la langue française / Alain Rey. — P. : Dictionnaires Le Robert, 2001. — Vol. 6. — 1343 p.
17. Rey-Debove J. Dictionnaire des anglicismes / Josette Rey-Debove. — P. : Les Usuels du Robert, 1991. — 1152 p.
18. Stockwell R. English Words: History and Structure [Electronic Resource] / Robert Stockwell. — Cambridge University Press, 2001. — Access: http://dlia.ir/Scientific/e_book/Language_Literature/English/PE_1001_1693_Modern_English_005714.pdf.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Comment Ça Marche [Electronic Resource]. — Access : <http://www.commentcamarche.net/news/5868213-hackathon-la-revolution-au-travail#q=hackathon&cur=2&url=%2F>
2. Press-citron [Electronic Resource]. — Access : <http://www.presse-citron.net/?s=selfie>
3. ZDnet [Electronic Resource]. — Access: <http://www.zdnet.fr/rechercher/selfie.htm>

REFERENCES

1. Dzyubina O.I. Reduction as a way of formation of neologisms in modern English (based on English-language online media and youth forums in social networks) / A.I. Dzyubina // Bulletin Zhytomyr State University named after Ivan Franko. — 2014 — Vol. 3. — P. 309—312.
2. Yemchura N.R. Metaphorization and metonymization as a means of creating ethical, social and political neologisms [electronic resource] / N.R. Yemchura // Bulletin of Dnipropetrovsk University. Series: Linguistics. — 2013 — Vol. 19 (2). — T. 21. — P. 59—65.
3. Yenikyeyeva S.M. Systematic derivation and development of modern English language: [monograph] / Sania Marativna Yenikyeyeva. — Zaporizhia, 2006. — 303 p.
4. Klimenko O.L. Functional-semantic transorientation tokens in modern English / O.L. Klimenko // Scientific Journal of International Humanitarian University. Series: Philology. — 2015. — № 18. — P. 54—58.
5. Kosovych O.V. Innovative processes in the vocabulary of modern French language (based on online publications): Dis. ... Doctor of Philology. Sciences: 10.02.05 / Olga Kosovych. — K., 2015. — 529 p.
6. Kotvytska V.V. On the classification of types of semantic adaptation of Anglicisms in German / V.A. Kotvytska // Current Issues humanities [mizhvuz. Coll. Science. pr. of young scientists. Drohob. state. ped. Univ. named after I. Franko]. — 2015. — № 14. — P. 139—144.
7. Krombet A.V. Phonographic lexical and semantic adaptation of borrowings in the French Renaissance (based on novels XVI century): Abstract. Dis. Philology. 10.02.05 "Romance Languages" / O.V. Krombet. — K., 2011. — 20 p.
8. Salikhova O.B. High Tech: problems of interpretation, classification and quantification in Ukraine / O.B. Salikhova // Problems of science. — 2006. — № 12. — P. 18—24.
9. Stryga EV Computer slang in modern English: origin and operation / E.V. Stryga // Notes of Philology. — 2014. — № 1 (32). — S. 186—191.

Semantic modifications in francophone Internet communication

G. A. Brusko

Abstract. The article outlines the main views on the processes of semantic narrowing and widening of meaning in the francophone Internet communication. The definition of the concept of high technology is defined. The examples of English borrowings used in francophone e-journals in the sphere of innovative technologies are provided. The tendencies of English borrowings, getting into the French thesaurus has been determined.

Keywords: Internet-communication, the restriction of meaning, the expansion of meaning, English borrowings, innovative technologies.

Семантические модификации во франкоязычной Интернет-коммуникации

A. A. Brusko

Аннотация. В статье обозначены основные взгляды на семантические процессы сужения и расширения значения во франкоязычной Интернет-коммуникации. Дается определение понятия высокие технологии. Приведены примеры англоязычных заимствований в франкоязычных электронных журналах в сфере инновационных технологий. Выявлено тенденции вхождения англоязычных заимствований в тезаурус французского языка.

Ключевые слова: Интернет-коммуникация, сужение значения, расширение значения, англоязычное заимствования, инновационные технологии.